

JAARVERSLAG

Oost-Nederland

2020

COMMISSIE VAN TOEZICHT
ARRESTANTENZORG

CTA

Redactie: A.H. de Wit

Apeldoorn, december 2020

Inleiding

Wettelijke grondslag Commissie Toezicht Arrestantenzorg Oost-Nederland

In deze jaarrapportage brengt de Commissie Toezicht Arrestantenzorg Oost-Nederland (hierna: CTA ONL of de commissie) verslag uit van haar werkzaamheden in 2020. In de Regeling beheer politie heeft de Minister van Veiligheid en Justitie de grondslag neergelegd voor het bestaan van een commissie toezicht arrestantenzorg¹. De commissie is ingesteld voor het toezicht op de zorg voor arrestanten zoals de nationale politie deze uitvoert op de diverse haar daartoe beschikbare locaties. In de Regeling toezicht arrestantenzorg (Rta) heeft de korpschef nadere regels gesteld over onder meer de bevoegdheden, de samenstelling en de werkwijze van en de verslaglegging door de CTA's.

Opbouw van dit jaarverslag

De bevindingen in dit negende jaarverslag van de CTA ONL zijn gebaseerd op het bezoeken en inspecteren van de plaatsen in de Eenheid Oost-Nederland waar arrestanten onder toezicht van de politie verblijven.

Het begint met een samenvatting waarin ook de conclusies en aanbevelingen worden genoemd.

Daarna wordt er stil gestaan bij de inspecties en de bevindingen daaruit. Inhoudelijk volgt dit de onderwerpen van het inspectieformulier.

Vervolgens worden de incidenten die zich dit jaar hebben voorgedaan weergegeven.

Het verslag sluit met een overzicht van alle inspecties.

¹ Sinds 2001 bestaat er een wettelijke verplichting voor de politieorganisatie een dergelijke commissie in te stellen.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	De commissie en haar werkwijze	4
Hoofdstuk 2	Samenvatting	6
Hoofdstuk 3	Inspectiebezoeken	8
Hoofdstuk 4	Bevindingen	9
4.1	Politiebureaus en Cellencomplexen	9
4.1.1	Insluiting: Binnenkomst Arrestant	9
4.1.2	Verblijf: Huisvesting	10
4.1.3	Verblijf: Verzorging en bejegening	11
4.1.4	Veiligheid: Calamiteiten en BHV	12
4.1.5	Bijzondere aandachtspunten	13
4.1.6	Ontvangst, rondleiding en verkregen informatie	14
4.1.7	Bevindingen arrestanten	14
4.2	Gerechtsgebouwen	16
4.3	Evenementen	16
Hoofdstuk 5	Incidenten	17
Bijlage: Overzicht inspecties 2020		18

1. De commissie en haar werkwijze

Samenstelling van de commissie

Artikel 24 lid 5 Besluit beheer politie in combinatie met artikel 2 lid 5 Regeling toezicht arrestantenzorg bepaalt dat bij de samenstelling van de commissies van toezicht op de arrestantenzorg rekening wordt gehouden met benodigde maatschappelijke en bestuurlijke deskundigheid en ervaring van de leden. De CTA ONL heeft daarom leden vanuit verschillende beroepsgroepen en met diverse expertise. De CTA ONL heeft sinds 1 november 2017 mevrouw M.J. Louppen-Laurant als voorzitter en sinds 1 januari 2020 is de heer A.R. Buimer plaatsvervangend voorzitter. De CTA ONL bestond in 2020 derhalve uit de volgende elf leden.

	FUNCTIE		VOORL	NAAM	ACHTERGROND
1	voorzitter	mevrouw	M.J.	Louppen	Politiek/bestuurlijk/zorg
2	Plv. voorzitter	heer	A.R.	Buimer	Defensie
3	Lid (tot 1 okt)	mevrouw	M	Van Nassau	Rechterlijke macht
4	Lid	heer	H.	Tangelder	DJI
5	Lid	heer	R.	Maas	Detailhandel
6	Lid	mevrouw	C.G.M.	Klappe	Zorg
7	Lid	mevrouw	E.T.	Boekhorst	Zorg
8	Lid	mevrouw	D.B.	Vos-Mulder	Jurist
9	Lid	heer	D.	Savić	Zelfstandig ondernemer

Mutaties

- De heer A.R. Buimer heeft het vicevoorzitterschap per 1 januari 2020 overgenomen van de heer B.J. Verpalen.
- Mevrouw M.J. Louppen is per 1 januari 2020 voor vier jaar herbenoemd als voorzitter.
- De heer A.H. de Wit is per augustus 2020 aangewezen als ambtelijk secretaris (conform artikel 2 lid 4 Rta) voor de commissie. Zijn voorganger mevrouw S. Tissingh-van Gent heeft haar werkzaamheden in september 2020 overgedragen.
- Mevrouw M. van Nassau heeft per 1 oktober 2020 haar werkzaamheden voor de commissie neergelegd, omdat haar tweede termijn afliep. Het was niet nodig een vervanger voor haar te werven.

(On)aangekondigde inspecties

In de beginmaanden van 2020 hebben de leden zonder aankondiging vooraf, op wisselende dagen en tijdstippen de plaatsen waar arrestanten onder toezicht van de politie verblijven in de districten van de Eenheid Oost-Nederland bezocht en geïnspecteerd. Het gaat hierbij om cellencomplexen, ophoudkamers in politiebureaus en in rechtbanken. Halverwege 2020 hebben de leden met aankondiging vooraf en individueel hun inspecties uitgevoerd. Reden voor deze gewijzigde werkwijze waren de vigerende maatregelen om de uitbraak van COVID-19 te beperken. De commissieleden hebben geen evenementen bezocht, omdat deze er niet waren.

De rechtbanken en cellencomplexen waar regelmatig arrestanten verblijven, werden frequenter gecontroleerd dan de bureaus met alleen ophoudkamers, namelijk twee tot vier maal per jaar respectievelijk één maal per jaar. De leden van de Commissie Toezicht Arrestantenzorg werken in teams per district. Eens per twee jaar wordt er gerouleerd, om een frisse blik te houden en andere ervaringen op te doen. Er worden dan andere teams samengesteld en men krijgt een ander district. Vanaf medio 2020 zijn de inspecties individueel uitgevoerd met het oog op de COVID-19-maatregelen.

Tijdens een bezoek worden onder begeleiding van een politiemedewerker de ruimtes bekeken waar arrestanten kunnen verblijven. Als er tijdens een inspectie arrestanten waren, werd met enkelen een gesprek gevoerd om een beeld te krijgen van de bejegening en de verzorging. Arrestanten werd onder andere gevraagd of ze bekend waren met de reden van insluiting, of relaties (familie of vrienden) zijn

ingelicht, of ze al een advocaat hadden gesproken, of ze schriftelijke informatie hadden ontvangen en of ze eten en drinken hadden gekregen. Hier is in verband met de vertrouwelijkheid en vrijheid van spreken geen politiemedewerker bij aanwezig. Indien het bezoek een cellencomplex betrof, werd ook gevraagd of arrestanten hebben mogen douchen en hoe vaak en hoelang ze mochten luchten en hoe de aanhouding en het transport is verlopen.

Terugkoppeling bevindingen

Onduidelijkheden of tekortkomingen die ter plekke kunnen worden verholpen, worden doorgaans direct met de arrestantenverzorgers besproken. Van elke inspectie werd verder een schriftelijk verslag gemaakt. Hiervoor wordt een landelijke checklist gebruikt. De resultaten van de inspecties werden kort schriftelijk teruggekoppeld aan de leidinggevende van het complex of het bureau. De hoofdpunten van de schriftelijke verslagen van het inspectiebezoeken werden het afgelopen jaar op de eerstvolgende vergadering van de commissie besproken.

Vergaderingen

De commissie vergaderde dit jaar drie maal.² De vergaderingen werden bijgewoond door het hoofd arrestantentaken. Op deze wijze vindt een actuele terugkoppeling van wederzijdse bevindingen plaats.

Overleg politiechef en bestuur rechtbanken

Op 27 februari 2020 hebben de voorzitter en vicevoorzitter overleg gehad met de politiechef Oost-Nederland over onder meer het jaarverslag van de commissie over 2019. Geconstateerd is dat de commissie over het geheel genomen tevreden is over de kwaliteit en de professionele uitvoering van de zorg voor de ingeslotenen in 2019, maar dat er ook aandachtspunten zijn. Het betrof vooral de volgende thema's: De bedrijfshulpverlening (BHV), verblijfsduur van arrestanten in rechtbanken, de communicatiemogelijkheden in het gerechtsgebouw te Zwolle en de capaciteit.

Daarnaast is er gesproken over de sluiting van enkele cellencomplexen in de eenheid en de opvolging van de adviezen van de commissie. Dit werd als adequaat ervaren.

Op 5 maart en 8 juni 2020 heeft de commissie overleg gehad met vertegenwoordigers van het bestuur van de rechtbanken Overijssel en Gelderland om de werkwijze van de commissie toe te lichten en de resultaten van de inspecties van de ophoudkamers in de rechtbanken te bespreken.

² Op 30 januari, 4 juni, 19 november 2020.

2. Samenvatting

De commissie is net als voorgaande jaren tevreden over de kwaliteit van de zorg voor ingeslotenen in de eenheid Oost-Nederland, en meent dat deze professioneel wordt uitgevoerd, met uitzondering van een aantal knelpunten.

Hieronder volgt een samenvatting van en conclusie op de inhoud van dit verslag.

COVID-19

2020 was voor iedereen een bijzonder jaar. Door de uitbraak van COVID-19 zag de wereld er plots heel anders uit. Het zorgde ook voor noodzakelijke aanpassingen voor de werkwijze van de CTA. De CTA Oost-Nederland heeft zich geconformeerd aan de landelijke richtlijn. De belangrijkste punten hieruit zijn:

- Inspecties werden aangekondigd. Hiervoor konden de leden telefonisch contact opnemen met het Operationeel Coördinatiepunt Politie (OCP) en waar nodig met de ambtelijk secretaris;
- Inspecties werden individueel uitgevoerd. Niet als duo zoals gebruikelijk;
- Inspecties werden uitgevoerd met in achtname van de algemene regels uitgevaardigd door de centrale overheid (anderhalve meter afstand, handen ontsmetten en dragen mondkapje).

Ondanks dat deze aanpassingen niet als ideaal werden ervaren, ging het niet ten koste van de kwaliteit van de inspecties.

In 2020 zijn er geen inspecties op evenementen geweest. Evenementen werden allemaal afgelast.

BHV

Uit de inspecties blijkt dat een terugkomend knelpunt de BHV is. Hieronder vallen ook de ontruimingsoefeningen en de evaluatie hiervan. De commissie ziet dit jaarlijks als aandachtspunt terugkomen. Ze vraagt zich af of welke wijze dat wel de juiste zorg en aandacht kan krijgen. De brand in het Cellencomplex in Zwolle dit jaar maakte het belang van een BHV die op orde is duidelijk. De commissie ziet dat de politie wel werk maakt van dit kritiekpunt, maar zou graag structurele en substantiële verbetering zien binnen de basisteams zien.

Sluiting Cellencomplexen

Medio 2020 zijn er meerdere cellencomplexen gesloten: Tiel, Doetinchem, Deventer en Ede. Het vervoer van arrestanten werd in eerste instantie verzorgd door de DV&O. Maar in verband met efficiency heeft de politie hier een eigen vervoersdienst voor georganiseerd. De locaties hebben wel ophoudkamers die als zodanig zijn geïnspecteerd na de sluiting.

Ontvangst en bejegening

De bejegening van de arrestanten is keurig en professioneel, zo vindt de commissie.

De ontvangst op de cellencomplexen van de leden is ook altijd keurig en vriendelijk. De ontvangst op de politiebureaus voor de inspecties van de ophoudkamers, laat nog wel eens te wensen over. Men is vriendelijk, maar weet soms niet wat de CTA is en doet. De legitimatie met het CTA-pasje was soms niet voldoende om toegang te krijgen. De rondleiding werd in sommige gevallen gegeven door een medewerker die weinig wist te vertellen.

Voeding

De commissie vindt dat de voeding over het algemeen goed op orde is. In het cellencomplex van Apeldoorn is de keuze beperkt net als andere jaren. In een enkel geval was het eten over datum.

Rechtbanken

Er zijn niet bij elke rechtbank twee inspecties geweest in verband met de COVID-19 uitbraak. Doch is geconstateerd dat er zaken zijn verbeterd ten opzichte van 2019. Zo is de wachttijd voor arrestanten

korter geworden en is de werking van C2000 in de gebouwen verbeterd. Wel lijkt de personele bezetting een aandachtspunt te zijn dit jaar.

Ophoudkamers

De commissie constateert net als vorig jaar dat de ophoudkamers in de kleinere politiebureaus steeds minder worden gebruikt en dat arrestanten steeds vaker rechtstreeks naar een cellencomplex worden vervoerd. De commissie stelt zich (nog steeds) op het standpunt dat zolang de ophoudkamers kunnen worden gebruikt voor het insluiten van arrestanten, deze aan alle eisen moeten voldoen, al wordt er maar hoogst zelden iemand ingesloten. Als deze ophoudkamer niet meer aan alle eisen voldoet en/of het niet meer de bedoeling is deze als ophoudkamer te gebruiken, moet deze buiten gebruik worden gesteld, dat wil zeggen voor gebruik feitelijk onklaar worden gemaakt.

3. Inspectiebezoeken

Cellen en ophoudkamers in Oost-Nederland

In het gebied van de Eenheid Oost-Nederland zijn nu vijf politiecellencomplexen (van de regionale eenheid), te weten in Apeldoorn, Arnhem, Borne, Nijmegen en Zwolle. Deventer, Doetinchem, Ede en Tiel zijn in de loop van 2020 gesloten. Veel (kleinere) politiebureaus hebben één of meerdere ophoudkamers. Er zijn vier complexen met ophoudkamers in de gerechtsgebouwen Almelo, Arnhem, Zutphen en Zwolle.

Aantal inspecties

In 2020 heeft de commissie 57 inspectiebezoeken afgelegd³ en 26 gesprekken met arrestanten gevoerd. Deze gesprekken vonden vooral plaats tijdens de bezoeken van de cellencomplexen, omdat ten tijde van de inspecties van de ophoudkamers in de politiebureaus zelden iemand was ingesloten.

Hieronder staat een overzicht met het aantal inspecties per type locatie en per district.

DISTRICTEN	OPHOUD-KAMERS	CELLEN-COMPLEXEN	GERECHTS-GEBOUWEN	EVENE-MENTEN	TOTAAL
IJsselland	6	4	2	-	12
Twente	8	3	2	-	13
Noord- en Oost-Gelderland	7	5	1	-	13
Gelderland-Midden	7	4	1	-	12
Gelderland-Zuid	3	4	-	-	7
Oost-Nederland	31	20	6	-	56

Als bijlage is een lijst met alle inspecties bijgevoegd.

Het aantal inspecties is lager dan het aantal in 2019. Dit heeft meerdere redenen:

- Geen inspecties bij evenementen doordat deze er niet waren;
- Sluiting van vier cellencomplexen gedurende het jaar;
- Door de lockdown in verband met COVID-19 zijn er enkele inspecties geannuleerd en niet meer ingehaald.

De inspecties die konden en moesten plaatsvinden, zijn uitgevoerd.

³ In 2019 betrof het 74 inspectiebezoeken

4. Bevindingen

We geven inzicht in onze bevindingen van de inspecties van de ophoudkamers (OK) en de cellencomplexen (CC) aan de hand van de items die eind 2019 in het vernieuwde landelijk ontwikkeld inspectieformulier zijn opgenomen (paragraaf 4.1.1 tot en met 4.1.6). Ook komen in 4.1.7 enkele gesprekken met ingesloten aan bod.

In de paragrafen worden alleen bijzonderheden en/of punten van verbetering aangegeven. De commissie heeft een overwegend positief beeld van de (veiligheids)situatie in de cellencomplexen en ophoudkamers. Echter, speciale aandacht wordt opnieuw gevraagd voor de BHV, ontruimingsplannen en oefeningen, die ook dit afgelopen jaar nog niet op orde zijn. Bij de genoemde bijzonderheden en verbeterpunten gaat het verder over incidenten en negatieve uitzonderingen, wat overigens niet betekent dat hier geen aandacht aan besteed moet worden. Voor dit jaarverslag vindt de commissie het toch waardevol melding te maken van deze punten. Het gaat hier vaak om voorbeelden ter illustratie van de constatering.

In 4.2 worden de bevindingen van de bezoeken aan de complexen van ophoudkamers in de rechtbanken weergegeven. In 4.3 gaan we in op inspecties bij diverse evenementen.

De commissie heeft voor 2020 een drietal thema's voor de inspecties benoemd waarbij we, bij het uitoefenen van onze toezichtstaak, in het bijzonder aandacht voor hebben gehad, te weten:

- Veiligheid/BHV;
- Medische verzorging;
- Minderjarigen.

4.1 Politiebureaus en cellencomplexen

4.1.1 Insluiting: Binnenkomst arrestant (GOED)

I ► INSLUITING/ BINNENKOMST ARRESTANT			
	CELLEN	CELLEN	OPHOUDKAMERS
ok		89%	35%
Niet ok		1%	4%
nvt		0%	29%
Niet GC		11%	32%

Arrestanten worden voornamelijk ingesloten in cellencomplexen. Daarom kan de wijze van insluiting en binnenkomst van een arrestant in ophoudkamers in mindere mate geïnspecteerd worden. In vrijwel alle gevallen voldeed de binnenkomst van de arrestant aan de eisen. De commissie merkt op dat in alle gevallen de regels met betrekking tot de COVID-19 maatregelen werden gerespecteerd.

De commissie heeft geconstateerd dat bij een aantal ophoudkamers er geen deugdelijke opbergmogelijkheid is voor de spullen van een ingesloten arrestant. Bijvoorbeeld bij de inspecties op de OK in Barneveld (29 juli 2020), Vroomshoop (12 juni 2020) en Ommen (9 november 2020) werd geconstateerd dat de spullen in een plastic zak op een stoel buiten de ophoudkamer werden gelegd. Er was geen mogelijkheid om de spullen afgesloten in een kastje op te bergen. De commissie vindt het belangrijk dat er ook bij de ophoudkamers de mogelijkheid is om de spullen van een ingesloten arrestant veilig op te bergen.

Informatie ten behoeve van de ingeslotene

De commissie heeft de indruk dat een ingeslotene voldoende informatie wordt verstrekt over zijn verblijf. De huisregels worden altijd uitgereikt, voor zover de CTA dat heeft kunnen controleren.

4.1.2 Verblijf: Huisvesting (GOED)

II ► VERBLIJF / HUISVESTING			
	CELLEN	CELLEN	OPHOUDKAMERS
ok		89%	91%
Niet ok		2%	1%
nvt		0%	0%
Niet GC		9%	8%

Gebruik ophoudkamers

Ook in 2020 valt op dat het gebruik van ophoudkamers in de politiebureaus af is genomen. Vrijwel alle arrestanten worden direct overgebracht naar het dichtstbijzijnde cellencomplex. Alleen arrestanten die direct afgehandeld kunnen worden, worden nog opgehouden in de ophoudkamers.

Cellen/ophoudkamers

De commissie beoordeelt de huisvesting van de cellencomplexen en ophoudkamers in politiebureaus in Oost-Nederland als GOED met inachtneming van de hieronder vermelde gebreken en adviezen.

Netheid

Over de inrichting van de cellen en de ophoudkamers heeft de commissie over het algemeen weinig opmerkingen. De commissie heeft bij de inspectie op het politiebureau Barneveld in juli 2020 wel geconstateerd dat de OK erg vies was. Er waren sporen en resten van bloed en speeksel zichtbaar.

Bij de inspectie op het politiebureau Winterswijk in augustus 2020 heeft de commissie geconstateerd dat de ophoudkamer erg rommelig was, doordat er bekers e.d. rond slingerden.

Op het politiebureau in Nijverdal werd tijdens de inspectie door de commissie in juni 2020 geconstateerd dat de bankjes in de ophoudkamer scherpe randjes had.

Bij de inspecties op het cellencomplex van Zwolle kon de commissie tijdens de inspectie niet inzien hoe vaak het facilitair bedrijf de cellen reinigt. De politie heeft dit opgepakt waardoor er nu weer een logboek aanwezig is.

Op het cellencomplex in Arnhem heeft de commissie bij twee inspecties (8 juni en 16 november 2020) geconstateerd dat in sommige cellen de verf afbladerde van het plafond. De CTA vindt het in zijn algemeenheid een verouderd complex.

Intercom

Bij de inspectie in de ophoudkamer van het politiebureau in Elst (12 oktober 2020) bleek dat de intercom alleen is doorgeschakeld als er een arrestant is ingesloten.

Bij de inspectie in de ophoudkamer van het politiebureau in Velp (23 november 2020) reageerde er niemand op de intercom.

De intercoms werkten wel allen naar behoren, mits ingeschakeld.

Temperatuur/ventilatie

In de ophoudkamer van Tiel was in 2019 geconstateerd dat er geluidsoverlast was van het inblazen van verse lucht. De commissie heeft geconstateerd dat dit in 2020 niet meer het geval is en dat het geluidsniveau acceptabel is.

Suïcidepreventie

Bij de inspectie van de ophoudkamer op het politiebureau in Tiel (12 februari 2020) is geconstateerd dat er boven de lage toilet- en douchedeuren een ijzeren stang zit met de bedoeling klimmen te

voorkomen. Eén van deze stangen zat los en de commissie vraagt zich af of deze en andere stangen gemakkelijk zijn los te krijgen. De arrestantenverzorger heeft hier direct melding van gemaakt.

Oogdouches

Oogdouches worden gebruikt door arrestanten en politiemedewerkers als er pepperspray is gebruikt. Met doorspoelen van de oogdouches wordt voorkomen dat de legionellabacterie zich in het verwarmde water kan ontwikkelen. Over het algemeen worden de oogdouches automatisch elk etmaal vijf minuten gespoeld. Echter is de registratie daarvan bij de ophoudkamers meestal niet aanwezig.

Zo werd tijdens de inspectie op het cellencomplex in Apeldoorn (2 juli 2020) geconstateerd dat er geen registratie werd bijgehouden. Bij de andere complexen was het wel op orde.

Bij de ophoudkamer in Goor (10 juni 2020) werd geconstateerd dat de laatste registratie van het doorspoelen uit 2019 dateert.

In Oldenzaal werd tijdens de inspectie (28 september 2020) geconstateerd dat de oogdouches niet schoon waren en niet werden gebruikt.

Bij de inspectie van de ophoudkamer in Vroomshoop (12 juni 2020) werd geconstateerd dat er geen oogdouches zijn. Hier maakt men gebruik van spuitflacons, maar deze waren over de houdbaarheidsdatum. De politie heeft toegezegd deze te vervangen voor nieuwe.

4.1.3 Verblijf: Verzorging, bejegening (GOED)& Voeding (VOLDOENDE)

III ► VERBLIJF / VERZORGING EN BEJEGENING			
	CELLEN	CELLEN	OPHOUDKAMERS
ok		90%	40%
Niet ok		1%	3%
nvt		0%	31%
Niet GC		9%	26%

De commissie beoordeelt de verzorging, bejegening en de voeding van arrestanten in cellencomplexen en politiebureaus in politiebureau in Oost-Nederland als goed/voldoende. Rekening houdend met onderstaande opmerkingen.

Algemeen

Er is in het algemeen weinig aan te merken op de bejegening van arrestanten. Vooral in de cellencomplexen kunnen we net als vorig jaar spreken van professionele, attente en adequate zorg voor de arrestanten die, een enkele uitzondering daargelaten, krijgen wat hen toekomt.

In de ophoudkamers kan de commissie slechts wat zeggen over de omstandigheden. In de ophoudkamers zijn tijdens de inspecties van de commissie geen arrestanten aangetroffen, waardoor controles op de bejegening ten opzichte van arrestanten niet kon worden uitgevoerd.

Minderjarigen

Bij de inspectie van het cellencomplex in Deventer (15 januari 2020) merkte de commissie op dat het complex geen cel heeft dat speciaal bedoeld is voor de insluiting van een minderjarige verdachte.

Bij de inspectie van het cellencomplex in Apeldoorn (30 januari 2020) trof de commissie twee minderjarige ingeslotenen. Zij waren tevreden over de behandeling door de arrestantenverzorgers.

Fouillering

In de eenheid Oost-Nederland wordt het fouilleringsformulier, nadat de arrestant en de arrestantenverzorgers hebben getekend, bij de fouillering bewaard (tenzij de arrestant er echt op staat dat hij het op cel wil bewaren).

Zoals onder paragraaf 4.1.1 is verwoord, heeft de commissie geconstateerd dat bij sommige ophoudkamers er geen deugdelijke en veilige opbergruimte is voor de spullen van de arrestant.

Voeding

In het verleden zijn er veel klachten geweest over de broodmaaltijd. Men vond de boterhammen erg dun, klein en snel droog. Er is in 2018 een nieuwe aanbesteding geweest. Per 1 juli 2018 is er een nieuwe leverancier. Sinds de nieuwe aanbesteding zijn er haast geen klachten meer geweest over de maaltijden. Het is de commissie wel opgevallen dat het CC Apeldoorn maar een beperkt aanbod heeft aan warme maaltijden (slechts twee of drie maaltijden om uit te kiezen).

Bij de inspectie van de ophoudkamer in Zutphen (7 juli 2020) constateerde de CTA dat alle vleeswaren twee weken over de datum waren.

Bij de ophoudkamers is over het algemeen geen voeding aanwezig. Arrestanten worden hier maar kort opgesloten.

Luchten/ontspanning

Voor zover de commissie dit kan beoordelen, geschiedt het luchten van de arrestanten conform de richtlijnen. Wel adviseert de commissie op het cellencomplex in Nijmegen een peukentray op de luchtplaats neer te zetten.

Medische verzorging/medicijnopslag/medicijnverstrekking

De commissie heeft tijdens de inspecties in 2020 geen onregelmatigheden geconstateerd omtrent de medicijnverstrekking in de ophoudkamers en cellencomplexen.

De commissie heeft tijdens haar controle bij de OK Nijverdal, OK Vroomshoop (12 juni 2020), OK Zevenaar (9 oktober 2020) en bij de OK Hardenberg (9 november 2020) geconstateerd dat de inhoud van de verbanddozen over de datum waren. Na deze terugkoppeling zouden de verbanddozen vervangen worden.

4.1.4 Veiligheid: Calamiteiten en BHV ((ON)VOLDOENDE)

IV ► VEILIGHEID / CALIMITEITEN EN BHV			
	CELLEN	CELLEN	OPHOUDKAMERS
ok		84%	58%
Niet ok		6%	10%
nvt		1%	19%
Niet GC		9%	13%

De commissie beoordeelt de veiligheid van de arrestanten in de cellencomplexen als voldoende en de ophoudkamers in de politiebureaus Oost-Nederland als onvoldoende. Rekening houdend met onderstaande opmerkingen.

Bedrijfsnoodplan/calamiteitenplan/BHV

In 2019 bleek dat er geen enkele ophoudkamer voldeed aan alle eisen ten aanzien van de BHV. Geconstateerd werd dat geen enkel politiebureau met ophoudkamer(s) voldeed aan alle volgende eisen: Actueel bedrijfsnoodplan, ontruimingsoefening niet ouder dan 1 jaar, evaluatie beschikbaar en een BHV-er aanwezig.

Commissie Toezicht Arrestantenzorg Oost-Nederland

De commissie heeft vernomen dat er bij politiebureaus pandverantwoordelijken zijn aangewezen, die de BHV op orde moeten brengen. De commissie heeft dit 2020 weer als een extra aandachtspunt meegenomen in haar controles.

Opmerking verdient dat in verband met de maatregelen rond COVID-19 er minder ontruimingsoefeningen zijn geweest. De commissie is hier via de secretaris van op de hoogte gesteld.

De commissie ziet dat op de cellencomplexlocaties over het algemeen de BHV redelijk op orde is. Bij controles op het cellencomplex in Apeldoorn bleek de BHV-map niet snel te vinden. Op het cellencomplex in Apeldoorn, Borne en Zwolle is er langer dan een jaar geleden een ontruimingsoefening geweest en is er dus ook geen evaluatie geweest.

De BHV op de politiebureaus waar de commissie de ophoudkamers heeft geïnspecteerd, blijft structureel, op een aantal uitzonderingen na (bijvoorbeeld in Arnhem), niet op het gewenste niveau. De gebreken variëren van het al jaren niet uitvoeren van ontruimingsoefeningen, het niet evalueren van een ontruimingsoefeningen tot het niet op orde hebben van de BHV-map.

Toch constateert de commissie een verbetering ten opzichte van 2019. Vooral op de cellencomplexen is de BHV op een voldoende niveau.

Tijdens de vergaderingen met de politie, heeft ze aangegeven oog te hebben voor de kritiek en hier in 2021 voortvarend een verbeterslag in te willen slaan.

De commissie vertrouwd er op dat dit in het nieuwe jaar positief resultaat zal hebben.

4.1.5 Bijzondere aandachtspunten (VOLDOENDE)

V ► BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN		
	CELLEN	OPHOUDKAMERS
ok	84%	58%
Niet ok	6%	10%
nvt	1%	19%
Niet GC	9%	13%

Aan het begin van dit hoofdstukken werden de drie aandachtspunten in 2020 al kort genoemd:

- Veiligheid/BHV;
- Medische verzorging;
- Minderjarigen.

Het thema BHV is uitvoerig aan bod gekomen: op de cellencomplexen is het op orde. Binnen de politiebureaus waar een ophoudkamer is, is het nog niet op orde.

Het cellencomplex in Ede is gesloten. De overgang naar alleen ophoudkamers is onduidelijk voor het personeel zo bleek tijdens de inspectie op 17 augustus 2020. Het is tijdens de inspectie niet duidelijk geworden hoe er zaken met betrekking tot het insluiten van arrestanten nu waren geregeld.

De andere thema's waren op een voldoende niveau en behoeven hier geen aanvulling ten opzichte van het eerder besprokene.

4.1.6 Ontvangst, rondleiding en verkregen informatie (GOED) en bezetting (VOLDOENDE)

VI ► ONTVANGST, RONDLEIDING, VERKREGEN INFORMATIE			
	CELLEN	CELLEN	OPHOUDKAMERS
ok		92%	57%
Niet ok		8%	15%
nvt		0%	0%
Niet GC		0%	28%

Ontvangst en rondleiding

De ontvangst van de commissieleden door de leiding/medewerkers arrestantentaken in het geval van een inspectie van een cellencomplex, dan wel in het geval van een inspectie van een ophoudkamer door leden van het politieteam, was overal goed (vriendelijk, gastvrij, open).

Bij de inspecties in Elst, Zevenaar en Raalte werd de commissie rondgeleid door een medewerker die niet overal een antwoord op kon geven.

Bij de inspecties van de ophoudkamers, bijvoorbeeld in Raalte en Zevenaar, wist men niet wat de CTA inhield en herkenden de medewerkers het pasje van het lid niet altijd.

Ook weten de politiemensen die bij de ophoudkamers de inspectie begeleiden, niet allemaal wat een inspectie inhoudt en kan men niet veel vertellen over het gebruik van de ophoudkamer. De commissie constateert dus dat er een gebrek is aan informatievoorziening over de CTA en haar werk op de politiebureaus.

Bezetting

De commissie heeft in 2015 in diverse districten het signaal gekregen dat de bezetting op de cellencomplexen zowel kwalitatief als kwantitatief te wensen overliet. Omdat dit consequenties kan hebben voor de verzorging van arrestanten vindt zij dit zorgelijk. De commissie heeft in de jaren 2016, 2017, 2018 en 2019 daadwerkelijk geconstateerd dat er krapte was met betrekking tot de bezetting van de cellencomplexen. Dit was de reden voor de commissie om ook in 2020 de bezetting van de cellencomplexen te inspecteren. In 2020 is niet gebleken van krapte in bezetting. Hier zijn dan ook geen klachten over geweest. Dat heeft vermoedelijk te maken met de sluiting van enkele cellencomplexen.

Eind 2019 is er begonnen met het inzetten van nieuwe Boa's in de cellencomplexen, waardoor de krapte in personeel verbeterd is. Tot halverwege 2020 zullen er naast de nieuwe in te zetten Boa's ook nog beveiligers werkzaam zijn in de grotere cellencomplexen binnen Oost-Nederland. In 2020 zijn er ook Boa's ingezet. Dit waren er zo'n 30 in totaal die eenheid breed werden ingezet waar dat nodig was. Vanaf medio 2021 wordt de inzet van Boa's afgeschaald, omdat dan de eerste contracten aflopen.

4.1.7 Bevindingen arrestanten

Commissieleden hebben tijdens hun inspecties met 26 arrestanten gesproken. Deze gesprekken gaven vaak een goede indruk van de sfeer in het cellencomplex en de bejegening door de arrestantenverzorgers.

Commissie Toezicht Arrestantenzorg Oost-Nederland

Hieronder volgen ter illustratie verslagen van vijf gesprekken.

Verslag gesprek ingeslotene 1

Dit was een minderjarige arrestant van 15 jaar oud. Hij was door de politie thuis opgehaald. Dit was zijn eerste keer dat hij vast zat. Alles was aan hem uitgelegd. Hij had zijn advocaat gesproken. Hij was ook al verhoord en wist nog niet hoe het verder zou gaan. Hij had eten en drinken gehad. Hij had gelucht en was verder tevreden over de manier waarop hij door de arrestantenverzorgers werd behandeld. Hij had geen behoefte om iets te lezen. Hij had verder geen klachten of opmerkingen.

Verslag gesprek ingeslotene 2

We hebben met een meerderjarige arrestant gesproken. Hij is hier omdat hij nog een uitstaande straf heeft en nog niet is overgeplaatst. De bejegening is goed. Voldoende eten/drinken. Warm genoeg in de cel.

Verslag gesprek ingeslotene 3

de ingeslotenen gesproken. Geen bijzonderheden. 1 persoon klaagde flink over het eten, hij wilde vers fruit en beter en vaker eten.

Verslag gesprek ingeslotene 4

Gesproken met twee mannen, van wie 1 in de observatiecel (onbekend waarom). Lagen allebei min of meer te slapen. De een had geen klachten, wachtte op de advocaat. De ander was 's morgens opgepakt tegen kwart voor 6. Had na insluitingsprocedure nog graag willen douchen, maar dat kon niet meer. Hij vermoedde dat er vaste tijden voor waren en dat je daarna niet meer mocht. Eten, bejegening, etc. was goed. Meneer had ervaring. Gaf wel aan dat in geval van HvB opsluiting de voorzieningen wat mager waren.

Verslag gesprek ingeslotene 5

Met een minderjarige arrestant gesproken en met een volwassen arrestant gesproken. Bij beiden was de bejegening goed door de arrestantenverzorgers. Medische hulp was ingeschakeld.

4.2 Gerechtsgebouwen (VOLDOENDE/GOED)

De commissie beoordeelt de huisvesting, de veiligheid van arrestanten en arrestantenverzorgers in ophoudkamers in de vier gerechtsgebouwen in Oost-Nederland als voldoende.

De ontvangst van de commissieleden en de bejegening van arrestanten was goed.

Almelo

De commissie heeft het gerechtsgebouw in Almelo op 10 maart 2020 en 8 september 2020 inspecties uitgevoerd.

Bij de inspecties in 2018 en 2019 was de verblijfsduur van arrestanten een aandachtspunt. Dit is in 2020 nog een aandachtspunt, maar er is verbetering zichtbaar.

Een aandachtspunt dat er is bijgekomen is de personele bezetting. Die is op sommige momenten minimaal gebleken. De uitbraak van COVID-19 draagt daar negatief aan bij. De commissie vindt het team goed op elkaar ingespeeld.

De commissie beveelt aan dat in het nieuw te bouwen rechtbankgedeelte, er een passende mogelijkheid komt voor de insluiting van minderjarigen.

Arnhem

Het gerechtsgebouw in Arnhem is op 8 september 2020 geïnspecteerd. Er is geen tweede inspectie geweest. Dit heeft te maken met de uitbraak van COVID-19.

Anders dan in 2019 bleek niet dat arrestanten langer dan nodig in het complex verbleven.

Het viel wel op dat er veel 'graffiti' in de cellen aangebracht was. Eenmaal per jaar worden alle cellen opnieuw geschilderd, zo werd verteld.

Tijdens de inspectie werd er een sigarettenpeuk en een koffiebeker aangetroffen. Er is direct op geacteerd door de groeps-chef.

Zutphen

De inspectie van de ophoudkamers in het gerechtsgebouw in Zutphen op 9 juli 2020 heeft niet geleid tot bijzonderheden of aanbevelingen.

Zwolle

De commissie heeft tweemaal de rechtbank in Zwolle bezocht in 2020, te weten op 14 februari 2020 en 8 juli 2020.

Tijdens de eerste inspectie werd het CTA-pasje niet herkend. Pas na controle door een collega, werd de commissie rondgeleid. Door personele onderbezetting, is de inspectie kort maar krachtig geweest.

In tegenstelling tot andere jaren, hoeven ingeslotenen niet lang te wachten op hun vervoer. Er is een liaison van DV&O in de rechtbank aanwezig die het vervoer vlot kan regelen.

De ophoudkamer voor minderjarigen zag er keurig uit.

Er werd tijdens de rondleiding verteld dat het drukker is geworden in deze rechtbank omdat Zwolle fungeert als dependance voor de rechtsgebouwen van Leeuwarden en Arnhem.

Het in de afgelopen jaren geconstateerde knelpunt ten aanzien van het niet werken van C2000 binnen het gebouw lijkt gedurende 2020 te zijn opgelost.

Er is tijdens de tweede inspectie aangegeven dat de deuren in het complex erg zwaar zijn om te openen. Dit veroorzaakt fysieke klachten. De commissie acht automatische deuren een optie.

4.3 Evenementen

Dit jaar zijn er geen inspecties geweest bij evenementen. In verband met de COVID-19-maatregelen zijn er in 2020 geen evenementen geweest in de eenheid Oost-Nederland.

5. Incidenten

De volgende incidenten zijn bij de commissie gemeld:

- Legionellabesmetting;
- Onwel geworden arrestant;
- Poging suicide;
- Brand in cellencomplex;
- Agressie en geweld door arrestant richting arrestantenverzorger(s): vier maal;
- Geweldgebruik tegen arrestant;
- Overleden arrestant: twee maal.

Commissie Toezicht Arrestantenzorg Oost-Nederland

Bijlage Overzicht Inspecties 2020

Chronologisch

CC=Cellencomplex

RB=Rechtbank

OK=Ophoudkamer

E=Evenement

NR	DATUM	LOCATIE	PLAATS	FREQ	DISTRICT
1	9 januari 2020	CC	Doetinchem	1	NOG
2	15 januari 2020	CC	Deventer	1	IJS
3	30 januari 2020	CC	Apeldoorn	1	NOG
4	5 februari 2020	CC	Borne	1	TWN
5	5 februari 2020	CC	Arnhem	1	GLM
6	12 februari 2020	CC	Tiel	1	GLZ
7	14 februari 2020	RB	Zwolle	1	IJS
8	16 februari 2020	CC	Nijmegen	1	GLZ
9	21 februari 2020	CC	Ede	1	GLM
10	6 maart 2020	OK	Nunspeet	1	NOG
11	6 maart 2020	OK	Harderwijk	1	NOG
12	10 maart 2020	RB	Almelo	1	TWN
13	8 juni 2020	CC	Arnhem	2	GLM
14	10 juni 2020	OK	Almelo	1	TWN
15	10 juni 2020	OK	Goor	1	TWN
16	12 juni 2020	OK	Vroomshoop	1	TWN
17	12 juni 2020	OK	Nijverdal	1	TWN
18	1 juli 2020	CC	Zwolle	1	IJS
19	2 juli 2020	OK	Doetinchem	1	NOG
20	2 juli 2020	CC	Apeldoorn	2	NOG
21	7 juli 2020	OK	Deventer	1	IJS
22	7 juli 2020	RB	Zutphen	1	NOG
23	7 juli 2020	OK	Zutphen	1	NOG
24	8 juli 2020	RB	Zwolle	2	IJS
25	10 juli 2020	CC	Borne	2	TWN
26	16 juli 2020	OK	Zaltbommel	1	GLZ
27	20 juli 2020	OK	Tiel	2	GLZ
28	24 juli 2020	OK	Velp	1	GLM
29	29 juli 2020	OK	Barneveld	1	GLM
30	29 juli 2020	OK	Nijkerk	1	GLM
31	17 augustus 2020	OK	Ede	2	GLM
32	27 augustus 2020	OK	Winterswijk	1	NOG
33	27 augustus 2020	OK	Borculo	1	NOG
34	2 september 2020	CC	Zwolle	2	IJS
35	8 september 2020	RB	Arnhem	3	GLM
36	8 september 2020	RB	Almelo	2	TWN
37	22 september 2020	CC	Apeldoorn	3	GLM
38	28 september 2020	OK	Hengelo	1	IJS
39	28 september 2020	OK	Enschede	1	NOG
40	28 september 2020	OK	Oldenzaal	1	NOG
41	29 september 2020	OK	Ede	1	NOG

Commissie Toezicht Arrestantenzorg Oost-Nederland

42	05 oktober 2020	CC	Nijmegen	2	GLZ
43	12 oktober 2020	OK	Elst	1	GLM
44	09 oktober 2020	OK	Zevenaar	1	GLM
45	12 oktober 2020	OK	Culemborg	1	GLZ
46	27 oktober 2020	CC	Nijmegen	3	GLZ
47	28 oktober 2020	CC	Borne	3	TWN
48	03 november 2020	OK	Kampen	1	IJS
49	03 november 2020	OK	Steenwijk	1	IJS
50	09 november 2020	OK	Hardenberg	1	IJS
51	09 november 2020	OK	Ommen	1	IJS
52	09 november 2020	OK	Raalte	1	IJS
53	16 november 2020	CC	Arnhem	4	GLM
54	17 november 2020	CC	Apeldoorn	4	NOG
55	19 november 2020	CC	Zwolle	3	IJS
56	23 november 2020	OK	Wageningen	1	GLM
57	04 december 2020	OK	Almelo	2	TWN